

[Udenrigsministeren]

har fremsat forslag til lov om forbud mod nye danske investeringer i Sydafrika. Forslaget omfatter alle nyinvesteringer og åbner ikke mulighed for dispensation.

Som det fremgår, har Danmark altså truffet en række ganske vidtgående foranstaltninger rettet mod det økonomiske samkvem med Sydafrika, og, hvad der er mere bemærkelsesværdigt: disse foranstaltninger er mere vidtrækkende og har betydelig mere konkret karakter end nogen foranstaltninger truffet af lande, vi normalt sammenligner os med, når det gælder Sydafrika. Her tænker jeg selvfølgelig især på de øvrige nordiske lande.

Hvad angår samhandelen, har Danmark i realiteten som det eneste nordiske land truffet konkrete foranstaltninger, som går videre end det fællesnordiske handlingsprogram, og det samme gælder transportsiden. På begge disse områder holder de øvrige nordiske lande fast ved, at omfattende økonomiske sanktioner, herunder indgreb mod samhandel med Sydafrika, bør baseres på bindende vedtagelser i FNs sikkerhedsråd eller være resultatet af et samarbejde mellem en så bred gruppe af lande, at virkningerne af disse tiltag vil indebære en forøgelse af effektiviteten af det internationale pres mod Sydafrika.

Danmark deler fortsat principielt denne opfattelse, men har altså alligevel truffet beslutning om en række ensidige nationale foranstaltninger vendt mod samhandelen med Sydafrika. Også på nyinvesteringsområdet ligger Danmark foran det andet nordiske land, Sverige, der har en lovgivning på området, og det nylig fremsatte danske lovforslag er langt mere restriktivt end den tilsvarende svenske lovgivning, også efter, at den svenske lovgivning for nylig er blevet strammet. På den baggrund finder regeringen at måtte konkludere, at Danmark allerede er foregangsland sammenlignet med alle andre lande, som står os nær, i indsatsen mod apartheidstyret i Sydafrika. Regeringen finder det derfor hverken påkrævet eller hensigtsmæssigt for tiden at vedtage yderligere foranstaltninger på det økonomiske område. Men jeg vil gerne endnu en gang understrege, at regeringen fortsat er åben over for og indstillet på i samarbejde med de øvrige nordiske lande at undersøge de muligheder, som f.eks. en udvidelse af det fællesnordiske handlingsprogram mod Sydafrika måtte in-

deholde, for at træffe yderligere foranstaltninger mod Sydafrika.

Forhandling

Riishøj (SF):

Jeg vil i mit indlæg bruge den samme opdeling som udenrigsministeren.

Hvis vi tager de internationale sider af udenrigsministerens besvarelse, så gav ministeren en grundig gennemgang af forholdene i det sydlige Afrika. Der er naturligvis tale om nogle nuancer i formuleringerne og selvfølgelig også nogle grundholdninger, som er værd at kommentere.

Jeg har indtryk af, at udenrigsministeren i overensstemmelse med EF principielt ikke accepterer, at de ændringer, der er sket i området, fundamentalt ændrer noget som helst ved den måde, Sydafrika fører sin politik over for nabostaterne på. Til gengæld er der nogle andre formuleringer, der peger i retning af, at Vesteuropa, herunder EF, som vi knytter os kraftigt til i disse spørgsmål, åbenbart håber på, at de aftaler, Sydafrika har indgået med nabostaterne, gennemføres, sådan at der bliver fred på reelt Sydafrikas præmisser.

Vi savner en klar stillingtagen fra udenrigsministerens side til disse aftaler. Er disse aftaler sikkerhedsfremmende, eller er disse aftaler gennemført under pression, under tvang af en overvældende militær stat, som i lighed med Hitlertyskland påtvinger nabostater deres vilje? En så klar tilkendegivelse savnede jeg i udenrigsministerens svar. Jeg har indtryk af, at udenrigsministeren deler håbet om, at disse aftaler rent faktisk kommer til at fungere eller gennemføres. Her vil jeg efterlyse en tydeliggørelse af udenrigsministerens holdning.

Til gengæld var udenrigsministeren noget tydeligere i spørgsmålet om USAs rolle i det såkaldte konstruktive engagement. På den anden side siger udenrigsministeren, at der er en bevægelse bort fra det i USA, som han åbenbart også synes er rimelig god. Jeg vil gerne have afklaret, om det er udenrigsministerens opfattelse, at USAs engagement i forholdene mellem Sydafrika og grænsestaterne er sikkerhedsfremmende. Er det ikke reelt sådan, at USA søger at skabe nogle aftaler i det sydlige Afrika på Sydafrikas præmisser og knyttet til USAs sikkerhedsinteresser? Re-